

Infrastrukturdepartementet

Yttrande över Bromma flygplats – underlag för avveckling av drift och verksamhet (Ds 2021:25)

Bakgrund

Infrastrukturdepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig över rapporten Bromma flygplats – underlag för avveckling av drift och verksamhet (Ds 2021:25). Region Stockholm yttrar sig via delegationsyttrande. Yttrandet har beretts i samråd med hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Karolinska Universitetssjukhuset och trafikförvaltningen.

Region Stockholm är ansvarig för regional fysisk planering enligt plan- och bygglagen (2020:900) och regionalt utvecklingsansvar enligt lag om regionalt utvecklingsansvar (2010:630). Enligt regional utvecklingsplan för Stockholm, RUFSS 2050, (LS 2015–0084) är Stockholmsregionens vision att vara Europas mest attraktiva storstadsregion. I RUFSS 2050 konstateras att Bromma flygplats i nuläget är en viktig nod för affärsresor, fyller en viktig funktion som nav för inrikesflyget samt bidrar till att avlasta Arlanda. Det konstateras även i RUFSS 2050 att om Bromma flygplats avvecklas behöver lösningar för allmänflyget hittas och Arlanda behöver ha en utbyggd kapacitet och infrastruktur för att ge utrymme till de flyg som har trafikerat Bromma.

Region Stockholm har tidigare yttrat sig om betydelsen av Bromma flygplats för Stockholmsregionen. Regionen yttrade sig 2016, med då tillgänglig information, över den statliga samordnaren av flygkapacitet och bostäder i Stockholmsregionens rapport Mer flyg och bostäder (LS 2016–0673) och påpekade då att det är av största vikt att Bromma flygplats finns kvar inestående avtalsperiod. Detta eftersom goda flygförbindelser är avgörande för regionens konkurrenskraft och attraktivitet.

Region Stockholms yttrande

Arlandas kapacitet

För att en tidigarelagd avveckling av Bromma och en utveckling av Arlanda ska vara möjligt krävs statliga investeringar för stärkt kapacitet på och kring Arlanda. Utöver de investeringar som kan vara aktuella för flygplatsen i sig, rör det stärkt kapacitet av tillgängligheten på mark. Förutom den nord/sydliga tillgängligheten till Arlanda behöver den öst/västliga tillgängligheten utvecklas. Staten behöver också ta ett större ansvar för kollektivtrafikens utbyggnad och marknadsandel av resandet.

Region Stockholm delar utredningens uppfattning att Arlandabanans avtal skapar låsningar för hur marktransporterna och tillgängligheten till Sveriges nationella huvudflygplats Arlanda kan utvecklas. Region Stockholm anser att staten behöver hitta en god lösning på hur kapaciteten på Arlandabanen kan utvecklas med rimliga finansiella konsekvenser för såväl Trafikverket och tågoperatörer som A-train. Staten bör också ta initiativ till att tillsammans med berörda parter hitta nya finansieringslösningar för stationsavgiften på Arlanda C.

Utredaren anger att effekter på den interregionala tillgängligheten vid en avveckling av Bromma flygplats kan dämpas genom ett antal kompensatoriska åtgärder på i första hand Arlanda flygplats och för marktransporterna mellan Arlanda och Stockholm. Region Stockholm anser att dessa kompensatoriska åtgärder behöver förtydligas.

Förutsättningar för samhällsviktigt flyg

Bromma flygplats fyller en viktig funktion avseende både linjetrafik och icke reguljära kommersiella flygningar såsom ambulans- och intensivvårdsflyg. Flygplatsen fyller idag även en viktig funktion för statsflyg, näringslivsflyg och sjukvårdsflyg, samt även för brandflyg, lantmäteriflyg etcetera.

Utredaren lyfter fram behov av att åtgärder vidtas för att förbättra allmänflygets förutsättningar vid Arlanda flygplats, så att det är möjligt att flytta över samhällsviktiga flygtransporter från Bromma till Arlanda med verksamhetsförutsättningar som är tillräckligt goda. Swedavia gör bedömningen att den kommersiella flygtrafiken på Bromma kan inrymmas på Arlanda utan att några betydande ytterligare infrastrukturinvesteringar behöver tidigareläggas. Region Stockholm saknar dock tydlighet kring det samhällsviktiga flygets och allmänflygets behov. Region Stockholm vill betona vikten av att långsiktigt utrymme för det samhällsviktiga allmänflyget, säkras vid en tidigarelagd avveckling av Bromma.

Region Stockholm anser att en avveckling av Bromma flygplats kräver goda förutsättningar samt tydliga strukturer och processer för medicinska transporter vid Arlanda. Resurserna och planeringen för det samhällsviktiga ambulansflyget (fixed-wing) behöver säkerställas och koordineras med reguljärflyget. Behov finns av bland annat rum för omlastning, verkstad, navigeringsstöd och tankning. Likaså behöver regional struktur och flygplatsrelaterade förutsättningar för luftburna medicinska transporter definieras, vilket saknas idag. Centralisering av den hög-specialiserade vården, nya behandlingsmöjligheter i kombination med en ökande befolkningssmängd samt åldrande befolkning är alla faktorer som ökar behovet av transporter inom hela Sveriges sjukvårdssystem. Sammantaget gör detta att Region Stockholm anser att utrymme på mark och i luft för allmänflyget på Arlanda behöver utredas ytterligare innan en stängning av Bromma beslutas.

Region Stockholm anser att redundansen vid luftburna sjukhustransporter och transporttiden mellan flygplats och sjukhus behöver beaktas, vid akuta ambulanstransporter kan det ha en avgörande påverkan. Utöver förlängning av marktransporter riskeras också en förlängning av tiden för många sjuktransporter med flygplan till och från Stockholmsområdet på grund av en mer komplicerad markhantering på Arlanda.

Ambulanshelikoptrarna i Region Stockholm och från andra regioner och länder använder idag regelmässigt Bromma flygplats som alternativflygplats. Alternativflygplatser används till exempel om landning inte medges vid sjukhus på grund av dåligt väder (instrumentväderförhållanden). Om Arlanda används som alternativflygplats i stället för Bromma är risken stor att den så kallade "golden hour", ett begrepp inom akut- och intensivvården, passeras innan patienten når sjukhuset.

En alternativflygplats är nödvändig även efter att Ullna helikopterbas är etablerad. Regionen anser att en avveckling av Bromma flygplats behöver beakta denna typ av behov för säkra sjukvårdstransporter så att inte patientsäkerheten äventyras.

Möjligheter till bostadstillskott

Region Stockholm vill påpeka att i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF 2050, pekas Bromma flygplats ut som strategiskt stadsutvecklingsläge, baserat på den inriktning som Stockholm stads översiktsplan anger. Det tillskott av bostäder som en omvandling av Bromma flygplats kan medföra kräver stora investeringar i bland annat

transportinfrastruktur, inte minst i kapacitetsstark kollektivtrafik. Dessa investeringar finns i dagsläget varken i pågående planering eller i befintliga investeringsplaner och handlar om miljardinvesteringar. Detta är processer som behöver lång framförhållning för att trafiksituationen ska vara löst den dag eventuella bostäder ska byggas. Staten behöver aktivt bidra till och vara med i finansieringen av denna utveckling, vilket Region Stockholm anser att utredningen förbiser.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2021-12-08